

ljudi pa je palo ali zbolelo blizu 90.000. Pri takih žrtvah se more misliti, da bodo tudi Turki morali veliko žrtvovati, če bodo hotli dobiti mir. Da bi ti že radi sklenoli mir, to se jim že močno vidi, toda angleško cincanje jim ne da priti do odločbe; zadnji čas je celó slišati bilo, da skušajo Angleži z Rusi pogoditi se, kako bi se Turčija razkosala; sploh kramarski Angleži še sami prav ne vedó, česa bi se naj poprijeli. — V novem nemškem cesarstvu še vedno preganjajo katoličane, ob enem pa že celó Bismarka strašijo popolnem neverni demokrati ali nemaniči, katerih število močno narašča ter žugajo, kedar dobijo večino poslancev, ves sedanji, zlasti liberalni red, v državi podreti in raznesti; siromašni demokrati so sinovi bogatih liberalcev, najhujši sovražniki svojih očetov, nova vrsta republikancev in početnikov revolucije; liberalci so Boga vsaj na pol odpravili, demokrati ga hočejo popolnem zatreti in ustvariti nov red celó brez Boga in vere. Število takih ljudi raste grozno hitro po vseh od liberalizma trdnej veri v Boga izneverjenih deželah in narodih. — Italijanski kralj Viktor Emanuel je včeraj 9. jan. umrl, tako tudi jegov najboljši general Lamarmora; prvi v Rimu, drugi v Florenciji. Sv. oče Pij IX. pa so zopet zdravi. Angleški državni zbor je sklican na 17. jan. ter bo odločil, kaj bo Angleška storila gledé turške vojske. Belgradski dijaki so rovali zoper vojsko z Turkom tako, da je vojni minister vse 19letne nepokojneže na bojišče poslal in pod puško potisnil. — Iz Jeruzalema se poroča, da v tamošnjih deželah ni nobenih čvrstih moških več, vse je moralo v boj, ostale so samo žene, otroci in starci, turška sila je toliko kakor uničena; nima se več za čim zdatno braniti. Kristijane so hotli sicer posiliti med vojake; ti se pa tega vspešno branijo in pravijo: prej nismo smeli nositi orožja, sedaj ga pa nečemo, branite se Turki, kakor se morete!

Vojska za svobodo turških kristijanov.

Dva ruska generala sta že prodrla čez Balkan, slavni Gurko in vitežki Skobeljev, ter tiščita sedaj Turke proti Tatarbazarčiku in Filipopolnu. Do 21. dec. je Gurko od Plevne prejemal pomoči, potem pa do 24. dec. izsekati dal čez Balkan novo pot; po tej je 25.—26. dec. potreboval 24 ur, da je z vojsko prišel 4 ure daleč v Čurjan unkráj Balkana, tukaj je do 30. dec. zbiral svoje junake, potem 31. dec. Turke zgrabil pri Teškési, jih premagal in razgнал: ene proti Zlatici, druge proti Sofiji; 2. jan. je general Veljaminov pred Sofijo 12 bataljonov Turkov pretepel, da je 1000 mrtvih obležalo in 3. dec. so Rusi veseli vhod obhajali v Sofijo, ki spada med največja turška mesta, šteje 45.000 prebivalcev in je od l. 1382. tedaj celih 496 let v turški oblasti. Od Sofije so Rusi brž odposlali krdelo Srbom proti, ki so prišli do Trna in Breznika, drugo rusko krdelo je šlo proti jugu do Dubnice; glavna moč je pa krenola proti izhodu in je že roko podala pri Kaloferju generalu Sko-

beljevu, ki je čez Trojan prekoračil Balkan. Vojna cesarjevičeva je veliko trpela vsled silnega krivca, ki je vse steze zametal in cele oddelke v sneg pokopal, vkljub temu se bliža Razgradu in Šumli ter skuša z Cimermanom združiti se. Donav je premrznil pri Galacu, led drži najtežiše vozove; general Radecki se pripravlja na prelaz Balkana skoz Šipko; Srbi so zaseli skoro vse turško Srbijo in bodo brž, ko dobijo Niš, vzeli tudi Staro-Srbijo z Prizrenom, nekdanjim stolnim mestom srbskih carjev. Črnogorci so iz Bara spustili 280 avstrijskih ljudi, ki so se z Turki vred v barski grad zaprli, grad še se pa vedno brani; mesto je pogorelo. Erzerum je popolnem obkoljen od Rusov. Turki so na mesto Sulejmana postavili Reuf-pašo za glavnega poveljnika in mu naložili, naj brani Adrianopol. V ta namen je od vojne pri Ruščuku itd. pozval 40.000 mož nad Carigrad v Adrianopol; ostalim je pa ukazal zapreti se v Ruščuk, Šumlo, Silistrijo, Razgrad, in braniti, dokler bo le mogoče!

Za poduk in kratek čas.

Nove črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

II. Hitro potem, ko je Osman-paša svojo sabljo oddal ruskemu generalu Ganeckiju, ga obkoli 50 kozakov in žene proti Plevni, ki je že od 9. ure predpoldnem bila v oblasti ruskih in rumunskih vojakov. Sedaj se pa vzdigne silno hurrá, hurrá, hurra-klicanje. Veliki knez Nikola je od junaških grenadirjev, kojim se je bil hodil zahvaljevat za njihovo hrabrost, z katero so turški napad odbili, prihajal čez Vidski most. Kmalu je z rumunskim knezom Karolom na strani Osmanovemu vozu. Nekoliko trenutkov so se trije vojskovodje začudeni gledali, potem je pa veliki knez Nikola roko podal Osmanu in mu čestital za junaštvo, katero je svetu pokazal z svojim branjenjem Plevne; isto tako je storil tudi knez Karol. Osman se nekoliko iz voza vzdigne, spregovori nekaj turških besedi proti Nikoli, Karola pa pomeri z srditim pogledom in se spusti pobit in žalosten v voz nazaj. Bil je zavil v žiren in moder plašč, na glavi je imel rudeč „fes“. Osman je precej visoke in krepke postave in sedaj 42 let star. Lice mu je pravilno moško, nos po rimskem ponosno skrivljen, črne oči so bistre in prebodljive, črna brada kratko pristrižena in okrožena. Kozaki so ga potem odpeljali v Plevno. Ruski car se je med tem v Tučenici mudil in čakal na izid tako zgodaj pričete odločilne borbe z Osmanom. Kmalu po 1. uri popoldne jaha na zasopljem konju naglo kakor da bi ga veter nesel od Plevne proti Tučenici mlad oficir carskih ulanov ter od daleč zaklikne: Plevna je tvoja, Osman in njegova vojska tvoji jetniki, slavni car! Ta se vzdigne rekoč: „Hvala Bogu, toda vojske še ni konec,“ potem se pa brž poda pešice proti Plevni

ter obstoji, ko se mu razgled razgrne črez mesto in vso okolico. Sedaj pridejo v sijajni opravi knez Karol, mnogo generalov, med njimi tudi Ganeckij, ki carja izroči Osmanovo sabljo. Car ves genjen, poljubi kneza Karola, generala Ganeckija, Todlebena, kneza Imeretinskega ter reče: „hvala vsem, to je vaše delo, posebno pa tvoje Slavoljub Ivanovič (Todleben).“ Potem se je car vrnil nazaj v Tučénico, ker se je že mračilo. Drugi dan 11. decembra bila je v tisti veliki reduti, iz katere je Osman navadno komandiral, slovesna zahvalna meša, katere se je udeležilo 60.000 Rusov in 16.000 Rumunov z carjem in vsemi generali vred. Po opravljeni službi božji je car zajahal, obdan od sijajnega spremstva, pred zmage neizmerno vesele vojake. Car jih pohvali in razdeli med generale, oficirje in vojake zaslužene svetinjé in križece, ko je to storjeno, zadoni zrak pretresajoče hurra-klicanje, ruska himna in Puškinova pesem; zmagoviti car obhaja potem svoj slovesen vhod v Plevno. Takaj se poda slavni car v bišo bogatega Bolgara, ki mu postreže z zajutekom. Pri tej priliki ukaže car vjetege Osmana pripeljati. Ko ga v noslicah pred carja postavijo, ga ta prijazno sprejme in mu da njegovo sabljo nazaj v znamenje, kako priznava in spoštuje njegovo hrabrost. Osmana so potem djali na voz in odpeljali v Bukurešt in v Moskvo. Njegova rana na nogi ni nevarna. Car se je potem še samo tri dni mudil v Plevni in se 19. dec. odpeljal domov v Petrograd.

Prvo delo Rusom in Rumunom bilo je sedaj jetnike odpraviti, orožje pobrati, mrliče pokopati, za ranjence in bolenike poskrbeti. Jetnikov je bilo vseh: 1 mašir (maršal) namreč Osman, potem 10 paš, 2128 oficirjev 32490 pešakov, 1250 konjenikov, zaplenjenih bilo je 40 težkih kanonov v šancah, 77 ležiših kanonov na bojišču in sprava za 24 baterij, katerih kanoni pa so bili z dinamitom uničeni ali pokopani, potem 70.000 pušek. Mnogo več dela so pa imeli z pokapanjem mrličev. Dve uri daleč, od Plevne do ruskih šanc unkraj Vida, bila je zemlja nastlana z mrliči in ranjenci. Tri dni je trpelo pokapanje; zagrebli so 442 Rusov, 126 Rumunov in 4500 Turkov. Ranjenih so pobrali 1207 Rusov, 250 Rumunov in 5600 Turkov. Kolikor se je dalo, so postrgli vsem, obvezali so jim rane, preskrbeli z živežem in jih spravili v bolenišnice. Največ težkoč delali so pa revni turški boleniki in zapuščeni ranjenci v Plevni. Takaj so se godile res strašne reči; 20000 bolenikov in ranjencev več dni ni dobilo ne jesti ne piti, ne nobene potrežbe, ljudje so tropama umrli in unirali sredi mrličev. Treba je bilo te najprvije pobrati in pospraviti v zemljo, še živečim pa hitro postreči, kar pa blizu ni bilo tako mogoče, kakor so sicer jako milosrčni Rusi želeli. Marsikateri Turk je hlastno vgriznil v podarovani mu kruh, a pri tem so ga zapustile zadnje moči in je izdihnil, na kar je njegov bližnji komaj čakal ter mrliču iz ust izdrl nepovžito jelo, da si brž potolaži lastni straho-

viti glad. Res strašno se je Turkom povrađevala njihova grozovitnost. Ko so Rusi iz Radiševa pridrali v zapuščene turške šance, so poidoč zadeli na hrodje ali kostjake ruskih vojakov, ki so nepokopani trohneli pod milim nebom. Turki namreč ruskih mrličev niso hteli pokopati, in ranjence, ki so ondi pri naskokih obležali, vse pomorili in ležati pustili. Toda sedaj se je tem zverinskim divjakom strahovito povrađevalo; glad, mraz, nek nevi pomor jih je na stotine pobiral, Rusi še jim pomagati niso mogli, čeravno so to storiti bili voljni. Plevna je res postala grob turškeje sili, strahovit kostenjak za več kakor 70.000 ljudi. Kajti Rusov in Rumunov je ondi v 5 mesecih gotovo okoli 20.000 pokopanih bilo, od blizu 100.000 mož, kojih je Osman od kraja do konca v Plevno dobil, bilo je samo 35.878 zajetih; od 25.600 bolenikov in ranjencev umrje pa gotovo $\frac{1}{3}$. Tedaj trohni v Plevni okoli 50.000 Turkov, najhrabriših, najbolj izurjenih, najboljše orožanih vojakov. Vse to kaže in svedoči, kako imenitna in velika da je za Ruse bila Plevenska zmaga. Jedro turške sile je bilo pri Plevni uničeno, Turčija na smrt zadeta!

Pririodopis s kepami (kipi) za narodne šole. Nastavo Augustich Imre. Lastno družbe svetoga Števana. Buda Pest. Štamparija „Athenaeum“. Tako se glasi 58 strani broječa knjižica, katero je za male šole svojim prekmurskim slovenskim rojakom spisal vrednik „Prijetela.“ On nam piše, da je to prva pririodopisna knjižica v tamošnjih slovenskih šolah ter da je sprejeta bila od sombo-
teljskega škofa za katoliške šole; misli tudi, da jo bo vlada vpeljala v evangeličanske in državne šole. Knjižica je lična, za prekmurske otročiče res potrebna, v jezikoslovnem oziru pa jako zanimiva. Slovenskim imenom pridjana so tudi magjarska.

Smešničar 2. Prišlo je neko budalo pred cerkev in debelo gledalo v novo pozlačenega kokota ali petelina nad zvonikom. „Oče, vpraša prvič mimogredočega vaščana, povejte mi no, zakaj imate kokota, a ne kokoši na zvoniku?“ Zato, mu odgovori vaščan, da bi se ne strlo jajce, katero bi kokoš znesla.

Razne stvari.

(Nemškutarji maribor — št. lenart — bistriškega) okraja so iz Slov. Bristrice po „Tagespošti“ proglasili svoja 2 kandidata za volitev v deželni zbor, namreč svojega ljubinca g. Seidla in g. Seederja, c. k. okrajnega glavarja. Slovenci pa imamo tudi že 2, toda veliko boljša kandidata, ki nista ne vojaka ne uradnika, ter nju bomo brž proglasili. Ali je g. Seeder čast zraven Seidla kandidirati, kakor pred leti Brandstetter, že sprejel ali ne, to nam še ni znano. Bržčas še ni vse v redu, ker Mariboržanka nič ne črhne. Vendar Slovenci vsaj vemo, koga nimamo voliti, če hočemo na boljšega konja priti. Več, kedar več poizvemo!